

บันทึก

เรื่อง ทารือปัญหาข้อกฎหมาย (ถนนซึ่งเป็นทางอยู่ในโฉนดของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะตกเป็นทางสาธารณะโดยการอุทิศโดยปริยายได้หรือไม่)

กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๓๐๖/๑๐๗๘๔ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยนายสุมิตร วงศ์ข้าหลวง ได้ยื่นแบบขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร ๑๑ ชั้น ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นอาคารพาณิชย์ พักอาศัย และที่จอดรถยนต์ ในที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โฉนดรวมเลขที่ ๑๒๐๕ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งที่ดินแปลงที่ขออนุญาตปลูกสร้างอาคารนี้ติดถนนสาธารณะทั้ง ๔ ด้าน คือ ติดถนนเจริญกรุงทางด้านทิศเหนือ ติดถนนพหลโยธินทางด้านทิศใต้ ติดถนนบูรพาทางด้านทิศตะวันออก และติดถนนตรีเพชรทางด้านทิศตะวันตก และมีถนนภายในที่ดินดังกล่าวจำนวน ๓ สาย ซึ่งได้เปิดให้ประชาชนโดยทั่วไปใช้เป็นทางสัญจรไปมาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว คือ

๑. ถนนสายเชื่อมระหว่างถนนบูรพากับถนนตรีเพชร กว้างประมาณ ๒๐.๐๐ เมตร และมีป้ายติดตั้งไว้ริมถนนสายนี้ว่า “เป็นถนนส่วนสำนักงานทรัพย์สิน ฯ”

๒. ถนนทหารบกแยกจากถนนสายที่ ๑ ไปทางทิศเหนือออกถนนเจริญกรุงกว้างประมาณ ๒๐.๐๐ เมตร และ ๗.๙๐ - ๘.๓๐ เมตร

๓. ถนนทหารเรือแยกจากถนนตรีเพชร (ข้างโรงพยาบาลนครนิคม) มาบรรจบกับถนนทหารบก กว้างประมาณ ๑๙.๗๕ - ๒๐.๓๕ เมตร

กรุงเทพมหานครจึงมีปัญหาในการพิจารณาอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารรายนี้ เพราะตามแบบแปลนที่ยื่นขออนุญาต ตัวอาคารจะปลูกสร้างทับถนนภายในโฉนดของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอาจจะทำการร้องเรียนได้ เพราะถ้านถนนดังกล่าวตกเป็นทางสาธารณะโดยการอุทิศโดยปริยายได้ กรุงเทพมหานครก็ไม่อาจอนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารรายนี้ได้ กรุงเทพมหานครได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางดังกล่าวแล้วปรากฏว่าถนนทั้ง ๓ สายนี้ได้ปรากฏชัดเจนอยู่ในแผนที่ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๙๑ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วทางดังกล่าวย่อมจะต้องมีมาก่อน ปี พ.ศ.๒๔๙๑ อันเป็นปีที่ได้จัดทำแผนที่ และจากการสอบถามคำประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณถนนตรีเพชรบางรายให้ปากคำว่าได้เห็นป้ายของสำนักงานทรัพย์สิน ฯ ที่ติดตั้งไว้ริมถนนสายเชื่อมระหว่างถนนบูรพากับถนนตรีเพชรติดตั้งไว้ประมาณ ๑๕ ปี บางรายว่าประมาณ ๒๐ ปี และบางรายก็ว่าประมาณ ๒๕ ปี นอกจากนี้ถนนทหารบกและถนนทหารเรือก็เป็นชื่อถนนที่เรียกกันอย่างเป็นทางการมาเป็นเวลานานแล้ว จึงน่าจะเชื่อว่าถนนทั้ง ๓ สายดังกล่าวได้มีและเปิดให้ประชาชนใช้สอยร่วมกันมาหลายสิบปีโดยไม่มีการหวงห้าม แต่เนื่องจากตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สิน

ฝ่ายพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๙๑ ได้บัญญัติว่า

“มาตรา ๗ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๖ ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะโอนหรือจำหน่ายได้ก็แต่เพื่อประโยชน์แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และโดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตหรือเพื่อสาธารณประโยชน์ อันได้มีบทกฎหมายให้อำนาจหรือจำหน่ายได้เท่านั้น”

จึงมีปัญหว่า ถนนภายในของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะตกเป็นทางสาธารณะโดยการอุทิศโดยปริยายได้หรือไม่ ในทำนองคล้ายคลึงกันกับคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๖๗-๙๕๘/๒๕๐๓^๑ กรุงเทพมหานครพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาในการตีความข้อกฎหมาย เพื่อความรอบคอบจึงขอหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า

๑. ทางในโฉนดของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์สามารถตกเป็นทางสาธารณะโดยการอุทิศโดยปริยายได้หรือไม่

๒. ถนนภายในของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามเรื่องนี้จะถือว่าตกเป็นทางสาธารณะโดยการอุทิศโดยปริยายแล้วหรือไม่

ปัญหาเรื่องนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาและได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และผู้แทนกรุงเทพมหานครแล้ว ได้ความว่า ที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โฉนดรวมเลขที่ ๑๒๐๕ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นี้ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ทำการสอบเขตที่ดินในปี พ.ศ.๒๔๘๙ โดยทางราชการได้รับรองว่าที่ดินผืนนี้ติดถนนสาธารณะทั้งสี่ด้าน และไม่ปรากฏว่ามีถนนหรือทางสาธารณะในโฉนดเลย ต่อมา จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้สั่งให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เปิดการเดินรถสายกรุงเทพฯ - บางปู เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในสถานที่ตากอากาศบางปู สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ก็ได้ใช้ที่ดินผืนนี้เป็นที่จอดรถ จึงต้องมีการสร้างถนนเพื่อนำรถเข้ามาจอดเก็บเมื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เลิกกิจการการเดินรถสายกรุงเทพฯ - บางปู แล้วถนนภายในโฉนดที่ดินดังกล่าวก็ได้มีไว้เพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยในที่ดินดังกล่าวใช้เท่านั้น หาได้มีเจตนาจะให้บุคคลภายนอกใช้ด้วยไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) จึงมีความเห็นว่าเมื่อกรุงเทพมหานครยอมรับว่าที่ดินที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ขออนุญาตปลูก

^๑คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๔๗-๙๕๘/๒๕๐๓

“วัดยินยอมให้มีการขยายเขตถนนเดิมซึ่งได้ใช้เป็นทางหลวงอยู่แล้ว เข้าไปในที่ของวัด เมื่อทางหลวงนี้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน กรณีจึงเป็นว่าวัดได้อุทิศที่ดินส่วนนี้ของวัดโดยปริยายให้เป็นทางหลวง

การอุทิศของวัดเช่นนี้ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๔๘๔ มาตรา ๔๑ เพราะกรณีเช่นนี้ไม่เข้าลักษณะเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ตามที่กฎหมายนั้นระบุไว้ ฉะนั้น การที่จำเลยปลูกอาคารลงในเขตทางหลวงโดยมิได้รับอนุญาตก็ย่อมเป็นผิดตามกฎหมาย”

สร้างอาคารนั้น เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ การพิจารณาปัญหาของกรุงเทพมหานครที่ว่า ถนนหรือทางที่มีอยู่ในที่ดินดังกล่าวและประชาชนได้ใช้สอยร่วมกันมาเป็นเวลาหลายสิบปีจะกลายเป็นทางสาธารณะโดยการอุทิศให้ประชาชนใช้โดยปริยายได้หรือไม่นั้น เห็นว่า จะต้องพิจารณาตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สิน ๖ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการโอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จากบทบัญญัติของมาตรา ๗^๒ เห็นได้ว่า การโอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เพื่อประโยชน์ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะต้องได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต และการโอนหรือจำหน่ายเพื่อสาธารณประโยชน์จะต้องมีกฎหมายบัญญัติให้โอนหรือจำหน่ายได้ เมื่อทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีกฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับการโอนหรือจำหน่ายไว้เป็นพิเศษแตกต่างจากทรัพย์สินของเอกชน บรรดาถนนหรือทางที่มีอยู่ในที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๑๒๐๕ ได้ใช้และบุคคลภายนอกก็ได้ร่วมใช้ด้วยนั้น ถึงแม้จะได้ใช้กันมาเป็นเวลาหลายสิบปี ก็ไม่มีผลตามกฎหมายให้ถนนหรือทางเหล่านั้นกลายเป็นทางหลวงหรือทางสาธารณะ เว้นแต่จะได้ตรากฎหมายบัญญัติโอนให้เป็นทางหลวงหรือทางสาธารณะ อนึ่ง ในปัญหาทำนองนี้ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๔/๒๕๑๖ (ประชุมใหญ่)^๓ (ระหว่างสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยพลตรีหม่อมทวีวงศ์ถวัลย์ศักดิ์

^๒มาตรา ๗ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๖ ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะโอนหรือจำหน่ายได้ก็แต่เพื่อประโยชน์แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และโดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ อันได้มีบทกฎหมายให้โอนหรือจำหน่ายได้เท่านั้น

^๓คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๔/๒๕๑๖ (ประชุมใหญ่) ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ.๒๔๗๙ การขายที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมพระคลังข้างที่หรือสำนักงานพระคลังข้างที่สำนักพระราชวังนั้น เป็นราชการแผ่นดินจำเป็นต้องมีพระบรมราชานุญาตให้ขายเสียก่อนจึงจะขายได้ และพระราชหัตถเลขาพระราชทานพระบรมราชานุญาตนั้น จะต้องมียุติบัตรลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตามความในมาตรา ๕๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ.๒๔๗๕

พระราชหัตถเลขาพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ขายที่ดินพิพาทแก่จำเลยที่ ๑ มีบันทึกของเจ้าหน้าที่ปะหน้า และมีรัฐมนตรีผู้สั่งราชการแทนนายกรัฐมนตรีในสำนักพระราชวังเขียนคำว่า “ทราบ” และเซ็นชื่อไว้ข้างใต้คำว่าทราบเท่านั้นหาเป็นการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการไม่

จำเลยที่ ๑ ซื้อที่ดินพิพาทและได้รับโอนกรรมสิทธิ์แล้ว แม้ว่าการซื้อขายเป็นไปโดยไม่สมบูรณ์ถูกต้อง จำเลยที่ ๑ ก็ได้ครอบครองที่ดินพิพาทโดยสงบและเปิดเผยตลอดมา ได้รื้อสิ่งปลูกสร้างเดิมออกแล้วปลูกตึกแทน แม้จำเลยที่ ๑ จะเคยมีหนังสือทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานพระมหากรุณาของดเว้นการเรียกที่ดินคืนก็ไม่มีลักษณะเป็นการยอมรับอำนาจโจทก์เหนือที่ดิน เป็นแต่การให้เหตุผลโต้แย้งหนังสือของโจทก์ที่เรียกที่ดินคืนเท่านั้น การครอบครองที่ดินพิพาทดังกล่าวแล้วจึงเป็นการครอบครองปรปักษ์

ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นั้นผู้ใดจะอ้างการครอบครองปรปักษ์หาได้ไม่

ขณะมีการโอนที่ดินพิพาทให้จำเลยที่ ๑ ที่ดินพิพาทอยู่ในความดูแลรักษาของสำนักงานพระคลังข้างที่ แต่ต่อมามีพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ.๒๔๗๙ ให้โอนทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ไปอยู่ในความดูแลรักษาของโจทก์ซึ่งรวมถึงที่ดินพิพาทด้วย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลย

ผู้อำนวยการ โจทก์ เรือเอกวัน รุยาพร ที่ ๑ ธนากรกลกรไทย จำกัด ที่ ๒ จำเลย)ว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ได้บัญญัติถึงลักษณะการโอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ไว้เป็นกรณีพิเศษ ผู้ใดจะได้ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ไปเป็นกรรมสิทธิ์ก็ย่อมจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่านั้น เพราะพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นกฎหมายพิเศษยกเว้นกฎหมายทั่วไป และผู้ใดจะอ้างการครอบครองปรปักษ์ขึ้นต่อสู้กับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ไม่ได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ในปัญหาที่ได้ขอหารือมานั้นไปให้กรุงเทพมหานครทราบ

ต่อมากรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๓๐๖/๔๒๐๐ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรุงเทพมหานครได้พิจารณาแล้วยังไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) โดยกรุงเทพมหานครเห็นว่า คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๔/๒๕๑๖(ประชุมใหญ่) ซึ่งอ้างถึงในความเห็นนั้นเป็นเรื่องพิพาทระหว่างสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์กับเอกชน การได้มาซึ่งทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ของเอกชนย่อมมีลักษณะเป็นการโอนทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จึงไม่สามารถอ้างการครอบครองปรปักษ์ต่อสู้กับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ แต่ตามข้อหารือของกรุงเทพมหานครมิได้มีประเด็นเรื่องการครอบครองปรปักษ์แต่อย่างใด อีกทั้งการที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์หากจะตกเป็นทางสาธารณะโดยการอุทิศโดยปริยายก็มิได้มีผู้หนึ่งผู้ใดได้ไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จึงน่าจะไม่มีลักษณะเป็นการโอนอันต้องห้ามตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ คำพิพากษาฎีกาดังกล่าวจึงยังไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ และประเด็นที่ศาลฎีกาวินิจฉัยก็เป็นคนละประเด็นกัน ประกอบกับในทางปฏิบัติขณะนี้ยังมีทางสาธารณะอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้ทำการแบ่งแยกออกจากโฉนดของผู้ถือกรรมสิทธิ์ และเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกันกับกรณีของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เช่นที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.๒๕๑๘ ที่ดินของวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ เป็นต้น ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนถึงสิทธิของประชาชนในการใช้ทางสาธารณะ และอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการทางหลวงตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๕ ตลอดจนอำนาจหน้าที่อื่นของผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับทางหลวงเฉพาะในบางส่วนของทางหลวงที่ยังไม่ได้แบ่งแยกหักให้เป็นทางสาธารณะประโยชน์ด้วย ฉะนั้นก่อนที่กรุงเทพมหานครจะถือปฏิบัติตามความเห็นดังกล่าวข้างต้น กรุงเทพมหานครจึงเห็นสมควรขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการให้มีการพิจารณาทบทวนเพื่อทราบแนวคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย โดยเหตุนี้ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึง

เกี่ยวกับที่พิพาท

จำเลยที่ ๑ ปลุกสร้างตึกในที่พิพาททั้ง ๆ ที่รู้ว่าที่ดินยังไม่เป็นสิทธิของจำเลยโดยสมบูรณ์ ถือไม่ได้ว่าเป็นการสร้างโรงเรียนในที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริต

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๔(๒)^๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ.๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และผู้แทนกรุงเทพมหานคร แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในโฉนดรวมเลขที่ ๑๒๐๕ ซึ่งเป็นโฉนดที่ดินที่มีปัญหานี้ ไม่ปรากฏว่าได้มีการกันที่ดินทำเป็นทางหรือถนนไว้ในโฉนดเลยประกอบกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ นี้เป็นกฎหมายพิเศษ จะนำหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องการโอนกรรมสิทธิ์มาใช้บังคับหาได้ไม่ ดังนั้น การโอนทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามปัญหานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย)จึงมีความเห็นว่า ตามมาตรา ๗^๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่า การโอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เพื่อสาธารณประโยชน์จะต้องมีกฎหมายบัญญัติให้โอนหรือจำหน่ายได้ การที่จะยกทางหรือถนนที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยในโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวใช้สอยมานานให้เป็นทางสาธารณะเพื่อสาธารณประโยชน์นี้จึงจะต้องกระทำโดยออกเป็นกฎหมาย จะกระทำโดยวิธีอื่นหาได้ไม่ ถนนหรือทางที่มีอยู่ในที่ดินของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ดังกล่าวจึงไม่สามารถตกเป็นทางสาธารณะโดยการอุทิศโดยปริยายได้ ฉะนั้น ปัญหาตามข้อหารือของกรุงเทพมหานครในเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) จึงมีความเห็นพ้องกับความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒ ดังกล่าวข้างต้น

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๔ข้อ ๑๔ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจพิจารณาจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) เมื่อส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจขอให้ทบทวนปัญหาที่กรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งได้วินิจฉัยไปแล้ว

๑.ล๑

๑.ล๑

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

พฤษภาคม ๒๕๒๘